

# Effectiviteit van Alles Kidzzz: een geïndiceerde preventieve interventie voor externaliserende problemen op de basisschool

Gepubliceerd: 24-06-2008 Laatste bijgewerkt: 07-05-2024

Dit onderzoek heeft als doel de effectiviteit van Alles Kidzzz en Alles Kizzz in combinatie met een oudertraining (PMT) te onderzoeken door middel van een Randomized Controlled Trial (RCT). De PMT component is toegevoegd omdat ouderlijke...

|                             |                       |
|-----------------------------|-----------------------|
| <b>Ethische beoordeling</b> | Goedgekeurd WMO       |
| <b>Status</b>               | Werving gestopt       |
| <b>Type aandoening</b>      | Overige aandoening    |
| <b>Onderzoekstype</b>       | Interventie onderzoek |

## Samenvatting

### ID

NL-OMON31717

### Bron

ToetsingOnline

### Verkorte titel

Effectiviteit van Alles Kidzzz

### Aandoening

- Overige aandoening

### Synoniemen aandoening

externaliserende gedragsproblemen; agressief gedrag

### Aandoening

externaliserend probleemgedrag van kinderen

### Betreft onderzoek met

Mensen

## Ondersteuning

**Primaire sponsor:** Universiteit Utrecht

**Overige ondersteuning:** ZonMW 80-82405-98-027;programma Zorg voor Jeugd

## Onderzoeksproduct en/of interventie

**Trefwoord:** externaliserend probleemgedrag, geïndiceerde preventie, oudertraining, sociale vaardigheidstraining

## Uitkomstmaten

### Primaire uitkomstmaten

Primaire uitkomstvariabelen zijn een afname van externaliserend probleemgedrag en agressie en een toename van pro sociaal gedrag.

### Secundaire uitkomstmaten

Met Alles Kidzzz wordt gepoogd theoretisch relevante en empirisch bewezen risico- en protectieve factoren voor het ontwikkelen van antisociaal gedrag te beïnvloeden. Gestreefd wordt naar een toename van competente vaardigheden bij kinderen; bevorderen van woede-reductie, kinderen leren op een minder agressieve en meer assertieve en pro sociale manier te denken en zich te gedragen. Alles Kidzzz wordt op maat gemaakt vanuit verschillende interventie-modulen, op basis van een competentie-analyse bij het kind.

We onderzoeken of Alles Kidzzz ook ouders stimuleert om hun kinderen thuis op een meer positieve manier te benaderen (meer positief en minder negatief opvoedgedrag).

Het doel van de oudertraining (PMT) Ouders als Coach is om opvoedgedrag meer direct te beïnvloeden. We verwachten meer positief en minder negatief

opvoedgedrag te zien bij deze ouders op de follow-up meting.

Wij beschouwen zelfbeeld en sociale informatieverwerking bij het kind en positief en negatief opvoedgedrag bij ouders als medierende variabelen in dit onderzoek.

Tenslotte zullen we bekijken onder welke omstandigheden Alles Kidzzz wel of geen positieve uitkomsten genereert, door de volgende mogelijke moderatoren voor de effectiviteit van de interventie te onderzoeken: kindkenmerken (geslacht, IQ), gezinskenmerken (etniciteit, gezinssamenstelling, SES), schoolkenmerken (dorp of stad, religieuze achtergrond, grootte van school en klas, leerkracht/kind ratio, speciale school-brede programma's voor sociale vaardigheden, zoals \*Vreedzame school\*) en behandelintegriteit (aanwezigheid, betrokkenheid van kind, ouder, leerkracht).

## Toelichting onderzoek

### Achtergrond van het onderzoek

Uit verschillende longitudinale studies blijkt dat een verhoogd niveau van externaliserend probleemgedrag (prevalentie 5-10%) bij kinderen op de basisschool relatief stabiel is en een predictor voor mentale gezondheidsproblemen. Deze kinderen hebben een verhoogde kans op het ontwikkelen van een gedragsstoornis (Conduct Disorder; CD) en delinquent gedrag in de adolescentie en tevens CD en comorbiditeit met stemmingsstoornissen en verslaving tijdens de volwassenheid. De maatschappelijke kosten op de lange termijn voor deze kinderen zijn bovendien sterk verhoogd.

Hoewel uit recente meta-analyses blijkt dat zowel oudertrainingen (PMT) als cognitieve gedragstherapie (CBT) voor kinderen effectieve interventies zijn, ontbreekt het in Nederland aan een evidence-based preventieve interventie voor externaliserend probleemgedrag op school. Alles Kidzzz (AK) is een

geprotocolleerde individuele sociale vaardigheidstraining gebaseerd op de principes van de cognitieve gedragtherapie voor kinderen van 9 - 12 jaar met een verhoogd niveau van externaliserend probleemgedrag op school. Alles Kidzzz is ontwikkeld door Nederlandse GGZ-instellingen en is geïmplementeerd in scholen. Een eerder quasi-experimenteel pilot onderzoek heeft veelbelovende resultaten laten zien voor de afname van externaliserend probleemgedrag.

## **Doel van het onderzoek**

Dit onderzoek heeft als doel de effectiviteit van Alles Kidzzz en Alles Kizzz in combinatie met een oudertraining (PMT) te onderzoeken door middel van een Randomized Controlled Trial (RCT). De PMT component is toegevoegd omdat ouderlijke betrokkenheid het effect van een individuele interventie bij kinderen vergroot.

Wij veronderstellen dat: 1) kinderen die een AK training krijgen zullen minder externaliserend probleemgedrag en meer prosociaal gedrag laten zien bij de nameting en de follow-up meting in vergelijking met kinderen in de controleconditie; 2) verschillende kind-, ouder- en schoolkenmerken modereren de effectiviteit van de interventie en sociale informatieverwerking van het kind, opvoedgedrag, ouderlijke betrokkenheid en behandelintegriteit medieren de effectiviteit van de interventie; 3) de Alles Kidzzz + PMT zal zorgen voor meer langdurige positieve effecten op de uitkomstmaat (externaliserend probleemgedrag) bij het kind op de follow-up meting in vergelijking met kinderen die alleen een Alles Kidzzz training krijgen; ouders die na Alles Kidzzz de oudertraining volgen zullen meer positieve en minder negatieve opvoedgedragingen laten zien op de follow-up meting in vergelijking met de ouders waarvan kinderen alleen AK hebben gekregen en in vergelijking met de controlegroep.

## **Onderzoeksopzet**

Deze interventie studie is een RCT (pretest, posttest en follow-up op 6 en 12 maanden na de interventie) met twee experimentele condities a) alleen AK, b) AK plus PMT en c) een controleconditie. Deelnemende scholen (n=48) worden at random verdeeld in drie groepen van 16 en iedere school neemt deel aan elk van de drie condities in een vaste volgorde gedurende drie onderzoeksjaren. Ieder jaar zullen twee kinderen per school deelnemen (N=288 kinden; N=192 ouders in de PMT-conditie).

## **Onderzoeksproduct en/of interventie**

(1) AK: kinderen ontvangen een individuele geprotocolleerde training tijdens schooltijd op school gedurende 8 weken; ouders en leerkrachten worden wekelijks betrokken door middel van schriftelijk materiaal. Bij de start, na 3 weken en na afloop van de training informeert de trainer de ouders mondeling tijdens een gesprek. (2) PMT (oudertraining Ouders als Coach): na afloop van de Alles Kizzz training ontvangen ouders een handleiding voor de oudertraining

en worden zij gedurende 8 weken wekelijks begeleid per telefoon, email of huisbezoek (indien nodig) door de trainer van hun kind.

### **Inschatting van belasting en risico**

Zonder deelname van deze groep kinderen zou dit onderzoek niet uitgevoerd kunnen worden. Wij proberen het onderzoek naar de interventie zo dicht mogelijk bij reguliere praktijk te houden; trainers worden aangemoedigd op dezelfde manier te werken als dat zij de afgelopen jaren met de AK trainingen hebben gedaan. Er wordt geprobeerd de belasting van het onderzoek zo klein mogelijk te houden voor alle betrokkenen (scholen, leerkrachten, ouders, kinderen en trainers). Vragenlijsten voor leerkrachten, kinderen, ouders en trainers worden toegevoegd aan de interventie (training) gedurende 1,5 jaar. Protocollen voor onderzoekseisen (contact met ouders, dosering van informatie, toestemmingsformulieren, vragenlijsten etc.) worden ontwikkeld door middel van nauwe samenwerking met trainers en scholen. De risico's zijn verwaarloosbaar doordat we gebruikmaken van bekende en wereldwijd gebruikte vragenlijsten. De verdienste van het onderzoek zal hopelijk zijn te komen tot een evidence-based effectieve interventie voor een erkend belangrijk dagelijks probleem bij kinderen op de basisschool.

## **Contactpersonen**

### **Publiek**

Universiteit Utrecht

Heidelberglaan 1  
3584 CS Utrecht  
NL

### **Wetenschappelijk**

Universiteit Utrecht

Heidelberglaan 1  
3584 CS Utrecht  
NL

## **Locaties**

## Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

## Deelname eisen

### Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)

Kinderen (2-11 jaar)

65 jaar en ouder

### Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

Voor elke groep 6 op een participerende school nomineert de leerkracht 3 tot 6 kinderen, die een hogere mate van externaliserend probleemgedrag vertonen. Voor deze kinderen vult de leerkracht de TRF (Teacher Report Form, Achenbach, 1991) in. De 2 of 3 kinderen met de hoogste scores ( $T > 60$ ) op de externaliserende schaal van de TRF worden geïncludeerd in het onderzoek.

### Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

Gediagnosticeerde Autisme Spectrum Stoornis

Deelname aan een sociale vaardigheidstraining buiten de school, verzorgd door een jeugdzorg-instelling

## Onderzoeksopzet

### Opzet

|                  |                         |
|------------------|-------------------------|
| Type:            | Interventie onderzoek   |
| Onderzoeksmodel: | Parallel                |
| Toewijzing:      | Gerandomiseerd          |
| Blinding:        | Open / niet geblindeerd |

**Doel:** Preventie

## Deelname

|                         |                       |
|-------------------------|-----------------------|
| Nederland               |                       |
| Status:                 | Werving gestopt       |
| (Verwachte) startdatum: | 10-12-2008            |
| Aantal proefpersonen:   | 480                   |
| Type:                   | Werkelijke startdatum |

## Ethische beoordeling

|                     |                                                     |
|---------------------|-----------------------------------------------------|
| Goedgekeurd WMO     |                                                     |
| Soort:              | Eerste indiening                                    |
| Toetsingscommissie: | METC Universitair Medisch Centrum Utrecht (Utrecht) |

## Registraties

### Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

### Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

### In overige registers

| Register | ID             |
|----------|----------------|
| CCMO     | NL19535.041.08 |